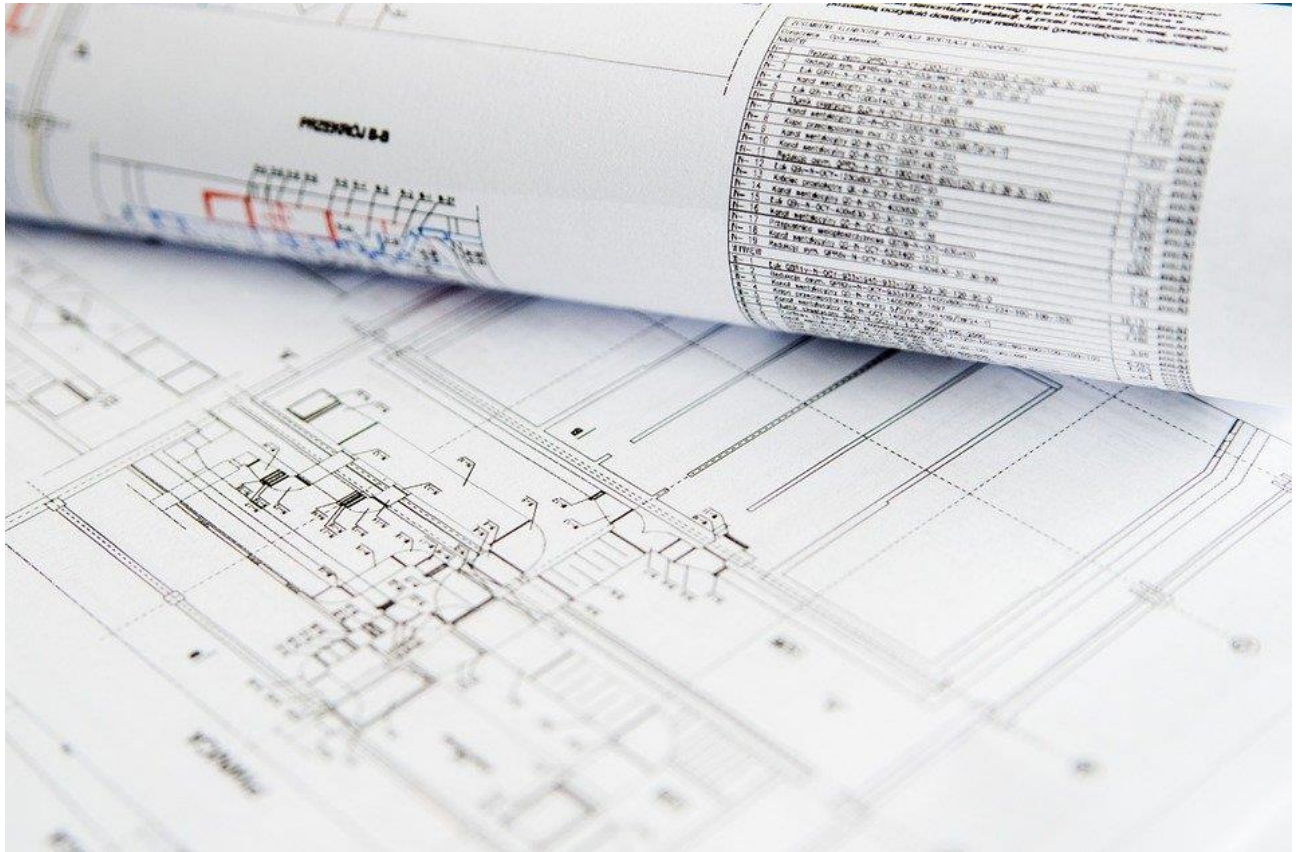


PASIŪLYMŲ VERTINIMAS



GAIRĖS



VIEŠŪJŲ
PIRKIMŲ
TARNYBA

TURINYS

1. SANTRUMPOS	3
2. ĮVADAS	3
3. PASIŪLYMŲ VERTINIMUI REIKŠMINGI ASPEKTAI	3
4. PASIŪLYMŲ VERTINIMO PROCEDŪROS EIGA	10
5. PASIŪLYMŲ GALIOJIMO TERMINAS	14
6. ATITIKIMAS TECHNINEI SPECIFIKACIJAI	15
7. PASIŪLYMŲ TRŪKUMŲ, SUSIJUSIŲ SU KAINOS APSKAIČIAVIMU, IŠTAISYMO GALIMYBĖS	21
8. PASIŪLYMŲ VERTINIMAS PAGAL KRITERIJUS	24
9. PASIŪLYMO KAINOS PRIIMTINUMAS	24
10. KITI PASIŪLYMO VERTINIMO VEIKSMAI	26

1. SANTRUMPOS

CVP IS – Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema, adresu <https://cvpp.eviesiejipirkimai.lt/>.

EBVPD – Europos bendrasis viešųjų pirkimų dokumentas.

Komisija – viešojo pirkimo ar pirkimo komisija, kaip ji apibrėžiama VPĮ ir PĮ.

Pirkimo sutartis – viešojo pirkimo–pardavimo sutartis ir (arba) pirkimo–pardavimo sutartis.

Pirkimo vykdytojas – perkančioji organizacija arba perkantysis subjektas.

PĮ – Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymas.

VPĮ – Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas.

2. ĮVADAS

Šių gairių tikslas – padėti pirkimo vykdytojams atlikti pasiūlymų vertinimo procedūras, susijusias su tiekėjų siūlomo pirkimo objekto atitiktimi techninės specifikacijos reikalavimams, siūlomų kainų priimtinumą, ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo nustatymu ir kitus veiksmus, susijusius su pasiūlymų vertinimu, kuriais siekiama nustatyti pirkimo laimėtoją.

Kas yra pasiūlymų vertinimas – pirkimo vykdytojo atliekamų veiksmų seka siekiant nustatyti ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą.

Reikalavimai tiekėjų rengiamiems pasiūlymams pirkimo dokumentuose apima pasiūlymų rengimo reikalavimus, reikalavimus dėl pašalinimo pagrindų neturėjimo, tiekėjo kvalifikacijos reikalavimus ir, jei taikytina, reikalavimus dėl kokybės vadybos ir (arba) aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartų.

Taip pat tai pasiūlymų rengimo reikalavimai, susiję su pirkimo objektu, jo techninėmis charakteristikomis, sutarties vykdymo sąlygomis, pasiūlymo kaina.

Gairėse aptariami pasiūlymų vertinimui reikšmingi aspektai bei dažniausiai pasitaikančios situacijos, ypatingą dėmesį skiriant pasiūlymų rengimo reikalavimų, susijusių su pirkimo objektu, jo techninėmis charakteristikomis, sutarties vykdymo sąlygomis, pasiūlymo kaina, vertinimui. Čia nebus detalios aptariamos ir kartojamos su tam tikrais pasiūlymų vertinimo aspektais susijusių anksčiau parengtų gairių nuostatos. Pavyzdžiui, tiekėjo pašalinimo pagrindų nebuvimo tikrinimo procesas detalios aprašomas Procedūrų vadove¹.

3. PASIŪLYMŲ VERTINIMUI REIKŠMINGI ASPEKTAI

Šiame skyriuje aptariami esminiai pasiūlymų vertinimui reikšmingi aspektai bei sėkmingai jį atlikti galinčios sutrukdyti aplinkybės.

¹ Tiekėjų pašalinimo pagrindų, kvalifikacijos, kokybės vadybos sistemos ir aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartų vertinimo procedūrų vadovas. https://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/mp/Proceduru_vadovas.pdf

3.1. Tinkamas organizacinis pasirengimas

3.1.1. Pasiūlymų vertinimą atliekančių asmenų kompetencija

VPĮ bei PĮ nurodyta, jog skiriant Komisijos narius, turi būti atsižvelgiama į jų ekonomines, technines, teises žinias ir VPĮ bei kitų pirkimus reglamentuojančių teisės aktų išmanymą. Taigi, norint tinkamai įvertinti pasiūlymus, neretai reikalingos ne tik viešuosius pirkimus reglamentuojančių teisės aktų išmanymas, bet ir specialiosios tam tikros srities žinios. Suprantama, jog šių žinių ne visada turės visi Komisijos nariai ar pirkimo organizatoriai, tačiau reikia atsiminti, jog pirkimo vykdytojas turi teisę pasikviesti ekspertų – dalyko žinovų konsultuoti klausimu, kuriam reikia specialių žinių ar vertinimo. Šie ekspertai gali būti tiek pirkimo vykdytojo darbuotojai, tiek tretieji nešališki asmenys. Pažymėtina, jog politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai ir valstybės politikai, kaip jie apibrėžiami Valstybės tarnybos įstatyme, Komisijos nariais ar ekspertais būti negali. Be to, nuo 2023 m. sausio 1 d., Komisijoje turi būti bent vienas asmuo, turintis pirkimų specialisto pažymėjimą².

Taip pat labai svarbu tinkamai organizuoti Komisijos darbą. Pasiūlymų vertinimą atlieka kiekvienas Komisijos narys, t. y. Komisija negali nuspręsti pavesti atlikti pasiūlymų vertinimą tik vienam iš Komisijos narių ar pasitelktų ekspertų, o likusiems nariams jokio vertinimo neatlikti ir vien formaliai apsiriboti vieno asmens vertinimo patvirtinimu. Tais atvejais, kai atliekamas ekspertinis vertinimas ir ekspertai nėra Komisijos nariai, jų pateikiami vertinimai Komisijai yra rekomendacinio pobūdžio - galutinį sprendimą priima Komisija.

3.1.2. Interesų konflikto prevencija

Viešuosius pirkimus reglamentuojantys teisės aktai (VPĮ 21 straipsnis/ PĮ 33 straipsnis) ir Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas, pirkimų vykdytojams ir konkrečioms subjektams (pvz., ekspertams, komisijos nariams, kt.) nustato pareigą imtis konkrečių priemonių, siekiant užkirsti kelią galimiems interesų konfliktams atliekamuose pirkimuose (interesų deklaravimas, nusišalinimas nuo sprendimų priėmimo). Atitinkamai, prieš pradedant pasiūlymų vertinimą, pirkimo vykdytojui būtų tikslinga patikrinti, ar pasiūlymų vertinimą atliekančių asmenų (pvz., Komisijos narių ir ekspertų) privačių interesų deklaracijose nėra deklaruotų ryšių su pirkime pasiūlymą pateikusiais tiekėjais, ar kitais pasiūlymuose nurodytais asmenimis (fiziniais ar juridiniais), o pasiūlymų vertinimą atliekantys asmenys turėtų įsivertinti, ar jiems nereikia nusišalinti bei atnaujinti interesų deklaracijoje pateiktą informaciją.

² Netaikoma mažos vertės pirkimams, taip pat kai sutartis sudaroma preliminarosios sutarties ar dinaminės pirkimo sistemos pagrindu.

Asmenys, kuriems teisės aktai nenumato pareigos deklaruoti privačius interesus, prieš pradėdami vykdyti jiems viešajame pirkime paskirtas funkcijas, turi pasirašyti [nešališkumo deklaraciją](#) (jos formą tvirtina Viešųjų pirkimų tarnyba kartu su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija).

Pirkimus vykdančias asmenys turėtų būti susipažinę su [Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos parengtomis Pirkimuose kylančių interesų konfliktų nustatymo gairėmis, Perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto vadovu, pirkimo komisijos narių, asmenų, pirkimų vykdytojo vadovo paskirtų atlikti supaprastintus pirkimus, ir pirkimų procedūrose dalyvaujančių ekspertų, pirkimų iniciatorių nusišalinimo tvarkos aprašu, bei jais vadovautis.](#)

3.1.3. Konfidencialumo užtikrinimas

Vykstant pasiūlymo vertinimui būtina, kad pirkimą vykdančias asmenys laikytųsi konfidencialumo, bei su asmenimis, kurie nesusiję su vykdoma procedūra, nesidalintų gautais pasiūlymais, neapdarintų pasiūlymų turinio bei vertinimo eigos, pavyzdžiui, kokie konkretūs tiekėjai yra pateikę pasiūlymus, kokios klaidos ar neatitikimai nustatyti jų pasiūlymuose, į kuriuos tiekėjus kokių paaiškinimų, pagrindimų ar papildomos informacijos kreiptasi ir t.t. Pirkimo vykdytojas taip pat negali su tiekėjais aptarinėti kitų tiekėjų pasiūlymų turinio, juose nustatytų trūkumų ir kitos pasiūlymuose nurodytos informacijos.

Susipažinti su visa su pirkimais susijusia informacija gali ribotas asmenų ratas. Baigtinis tokių asmenų sąrašas nustatytas VPĮ 58 straipsnio 7 dalyje ir PĮ 68 straipsnio 10 dalyje. Kiti (t. y., minėtose nuostatose nenurodyti) asmenys gali susipažinti tik su ta su pirkimais susijusia informacija, kurią atskleisti leidžia VPĮ ir (ar) PĮ.

3.1.4. Kiti etiško elgesio standartai

Vykstant pasiūlymo vertinimui būtina, kad pirkimą vykdančias asmenys laikytųsi konfidencialumo, bei su asmenimis, kurie nesusiję su vykdoma procedūra, nesidalintų gautais pasiūlymais, neapdarintų pasiūlymų turinio bei vertinimo eigos, pavyzdžiui, kokie konkretūs tiekėjai yra pateikę pasiūlymus, kokios klaidos ar neatitikimai nustatyti jų pasiūlymuose, į kuriuos tiekėjus kokių paaiškinimų, pagrindimų ar papildomos informacijos kreiptasi ir t.t. Pirkimo vykdytojas taip pat negali su tiekėjais aptarinėti kitų tiekėjų pasiūlymų turinio, juose nustatytų trūkumų ir kitos pasiūlymuose nurodytos informacijos. Pasiūlymų vertinimo metu galimos įvairios situacijos, kuriose tenka tiesiogiai susidurti su tiekėjais, kurio tikimasi iš pirkimo vykdytojo darbuotojų, plačiau aptaria [Etiško elgesio viešuosiuose pirkimuose ir pirkimuose gairės.](#)

3.2. Tinkamai parengti pirkimo dokumentai

Sudėtingą pasiūlymų vertinimą neretai lemia nepakankamai kruopščiai parengti pirkimo dokumentai, dviprasmiškai bei neaiškiai suformuluotos sąlygos. Pirkimo vykdytojas privalo pirkimo dokumentus parengti aiškius ir nedviprasmiškus, nereikalauti tiekėjo pateikti perteklinės informacijos, ypač tokios, kurios pasiūlymų vertinimo metu neįmanoma įvertinti.

Pavyzdys

Pirkimo vykdytojas pasiūlymo formoje pateikė lentelę, tikėdamasis, jog tiekėjas nurodys, koks prekių kiekis bus vienoje pakuotėje:

Reikalavimas	Reikalaujama reikšmė	Pildo tiekėjas
Pakuotė	Tiekėjas pasiūlo pakuotę	

Šis reikalavimas nėra aiškus, kadangi nenurodyta, ką tiekėjas turi įrašyti pateiktoje formoje. Dabartinę formuluotę skiltyje „Reikalaujama reikšmė“ - „Tiekėjas pasiūlo pakuotę“ tiekėjas gali suprasti kaip reikalavimą skiltyje „Pildo tiekėjas“ nurodyti siūlomos pakuotės medžiagą, pavyzdžiui, „Kartoninė dėžė“.

Jeigu pirkimo vykdytojas nurodytų, kad „Tiekėjas nurodo siūlomos pakuotės dydį“, tokį reikalavimą tiekėjas taip pat gali suprasti netinkamai, pavyzdžiui, kaip reikalavimą nurodyti pakuotės matmenis (30x50x10 cm). Aukščiau nurodytu atveju reikalavimas turėtų būti formuluojamas „Tiekėjas nurodo prekės vienetų kiekį vienoje pakuotėje“.

Daugiau pavyzdžių dėl pirkimo dokumentų trūkumų, lemiančių sunkumus pasiūlymų vertinimo stadijoje, galima rasti Viešųjų pirkimų tarnybos tinklapyje: „[Klaidos susijusios su technine specifikacija](#)“ ir „[Klaidos susijusios su kainodaros taisyklėmis, kainos pasiūlymo formomis](#)“.

3.3. Pareiga pačiam pirkimo vykdytojui vadovautis nustatytais pirkimo sąlygomis

Pirkimo vykdytojas, vertindamas pasiūlymus, turi laikytis savo paties parengtų pirkimo dokumentų reikalavimų. Todėl labai svarbu, kad pirkimą vykdančias asmenys žinotų nustatytų sąlygų turinį bei kiekvieno reikalavimo reikšmę, ir pasiūlymus vertintų griežtai pagal šias sąlygas.

Pavyzdžiui, vertinant pasiūlymą nustatyta, kad tiekėjo siūloma prekė *neatitinka* vieno iš techninės specifikacijos reikalavimų. Pirkimo iniciatorius Komisijai nurodė, jog šis vieno reikalavimo neatitikimas nėra esminis, reikalaujama prekės savybė nėra būtina, o tiekėjo siūloma prekė yra tinkama tikslui pasiekti. Vis dėlto, negalima nesivadovauti savo pačių parengtų

pirkimo sąlygų reikalavimais, tai pateisinant tuo, jog „siūloma prekė neatitinka tik vieno reikalavimo iš visų nustatytų“. Jeigu prekė neatitinka bent vieno reikalavimo, toks pasiūlymas negali būti pripažintas laimėjusiu bei negalima teigti, jog reikalauta prekės savybė nėra „svarbi“ ar „nėra būtina“. Jeigu reikalauta prekės savybė nėra svarbi ir nėra būtina, atitinkamas reikalavimas apskritai neturėjo būti nustatytas techninėje specifikacijoje.

Pasiūlymų vertinimo metu taip pat negali būti keičiami pirkimo dokumentuose nustatyti pasiūlymų vertinimo kriterijai (įvedami nauji kriterijai, subkriterijai, atsisakoma kurio nors iš jų) arba jų vertinimo tvarka. Jeigu pirkimo vykdymo metu paaiškėja, kad nustatyti vertinimo kriterijai ir tvarka neleidžia pasiekti pirkimo tikslo (sudaryti sutartį, leidžiančią įsigyti pirkimo vykdytojui reikalingų prekių paslaugų ar darbų) ir būtina pakeisti vertinimo kriterijus ir vertinimo tvarką, tokį pirkimą teks nutraukti ir, pakoregavus sąlygas, vykdyti iš naujo.

3.4. Turiningasis pasiūlymų vertinimas

Pirkimo vykdytojai neretai klausia, kaip reikėtų vertinti tiekėjo pasiūlymą, jeigu pasiūlymo formoje nenurodyta informacija „X“, tačiau ši informacija yra pateikta prie pasiūlymo pridėtame dokumente.

Šis klausimas dažniausiai paremtas neteisingu pasiūlymo sąvokos supratimu. Pasiūlymas - tai ne tik taip pavadintas dokumentas, ne tik pirkimo vykdytojo parengta bei tiekėjo užpildyta „pasiūlymo forma“, tačiau, kaip nustatyta VPĮ 2 straipsnio 45 dalyje, pasiūlymas **yra tiekėjo raštu pateikiamų dokumentų ir duomenų visuma**.

Taigi, jeigu tiekėjas užpildytoje „pasiūlymo formoje“ nenurodė dalies reikalaujamos informacijos, tačiau ši informacija yra pateikta kuriame nors kitame tiekėjo su pasiūlymu pateiktame dokumente, nėra teisinga teigti, jog pasiūlyme šios informacijos nėra.

Pirkimo vykdytojas turi vertinti pasiūlymo visumą, t. y. visus pateiktus dokumentus, neapsiribodamas kuriais nors iš jų ir (ar) nesuteikdamas jiems neproporcingos reikšmės. Turiniui turi būti teikiama viršenybė prieš formą (vertinama, ar reikiami duomenys yra apskritai pateikti ir, jei pateikti, ar jie yra aiškūs).

Turiningasis pasiūlymų vertinimas reikšmingas ne tik viešojo pirkimo procedūrų koncentruotumo požiūriu (neprašoma pakartotinai pateikti informacijos, kuri jau yra pasiūlyme – mažėja administracinė našta tiek pirkimų vykdytojui, tiek tiekėjui), bet ir dėl jo įtakos tinkamam pasiūlymų paaiškinimo, patikslinimo ar papildymo atlikimui. Kita vertus, tai nepanaikina tiekėjui tenkančios atsakomybės pasiūlymą rengti atidžiai. Pavyzdžiui, jei pasiūlymas yra didelės apimties ir tiekėjas nenurodo, kur konkrečiai pasiūlyme pateikiama tam tikra informacija, nors pirkimo dokumentuose to prašyta, turiningojo pasiūlymo vertinimo atlikimas gali

užtrukti, o pirkimo vykdytojui vis vien gali tekti kreiptis dėl pasiūlymo paaiškinimo, patikslinimo ar papildymo.

3.5. Tinkamas pasiūlymų paaiškinimas, patikslinimas ar papildymas

Suėjus pasiūlymų pateikimo terminui bei įvykus susipažinimo su pasiūlymais procedūrai, tiekėjai nebegali keisti pateikto pasiūlymo³ - pasiūlymą tiekėjas galės tik paaiškinti, patikslinti ar papildyti.

Leidžiami tik tokie pasiūlymo paaiškinimai, patikslinimai ar papildymai, kurie nelemia naujo pasiūlymo pateikimo. Sprendžiant dėl pateikto pasiūlymo patikslinimo, paaiškinimo, papildymo teisėtumo, pirkimo vykdytojas turi atsižvelgti į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje⁴ suformuluotus išaiškinimus:

1. *prašymas patikslinti, paaiškinti, papildyti pasiūlymą negali būti skirtas ištaisyti situacijai, kai nepateiktas dokumentas ar informacija, kurių reikalauja pagal pirkimo dokumentus [ir kurio nepateikimas pagal pirkimo dokumentus lemia pasiūlymo atmetimą iš karto⁵], nes pirkimo vykdytojas turi griežtai laikytis savo paties nustatytų kriterijų, t. y., pirmiausia turi būti nustatyta, ar viešojo pirkimo sąlygose nebuvo įtvirtintos nuostatos, kad konkretaus dokumento (ar informacijos) nepateikimas lemia viso pasiūlymo atmetimą;*

2. pirkimo vykdytojas turi įvertinti, ar nesikreipiant į tiekėją dėl pasiūlymo patikslinimo, papildymo ar paaiškinimo įmanoma nustatyti pirkime gauto pasiūlymo tikrąjį turinį ir (ar) jo atitiktį pirkimo dokumentuose nustatytiems reikalavimams.

Sprendimas, ar pateikti duomenys leidžia priimti pagrįstus sprendimus dėl pasiūlymo turinio ar atitikties pirkimo dokumentuose nustatytiems reikalavimams, priimamas atlikus aukščiau minėtą turiningąjį pasiūlymo vertinimą. Pvz., jei buvo prašoma pasiūlymo formoje nurodyti prekės gamintoją, techninius parametrus ir modelį, o tiekėjas nurodė tik modelį, tačiau pridėjo prekės techninę specifikaciją, kurioje pateikti pasiūlymo formoje nenurodyti duomenys, laikytina, kad duomenys priimti sprendimui yra pakankami.

Atitinkamai, jei iš pateiktų duomenų, atlikus jų turiningąjį vertinimą, įmanoma nustatyti tikrąjį pasiūlymo turinį ar atitiktį pirkimo dokumentuose nustatytiems reikalavimams, pvz., jog tiekėjo kvalifikacija neatitinka pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų, pirkimo vykdytojas neįgyja

³ konkurencinio dialogo, skelbiamų derybų, neskelbiamų derybų ar inovacijų partnerystės atveju – galutinio pasiūlymo.

⁴ LAT 2020 m. lapkričio 11 d. nutartis sujungtose civilinėse bylose Nr.e3K-3-272-378/2020; LAT 2022 m. birželio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-7-210-469/2022; LAT nutartis 2022 m. spalio 6 d. civilinėje byloje Nr. e3K-3-328-469/2022.

⁵ Viešųjų pirkimų tarnybos pastaba.

teisės kreiptis į tiekėją su prašymu patikslinti, papildyti ar paaiškinti pateiktus kvalifikacijos duomenis;

3. *tam tikrais atvejais atitinkamus pasiūlymo trūkumus galima šalinti, taisant ar pildant pasiūlymą ar atskirus jo duomenis, kiek tai nelemia naujo pasiūlymo pateikimo; vadinasi, tiek naujų duomenų pateikimas, tiek pateiktų duomenų pakeitimas nėra absoliučiai neleistini (faktinė pasiūlymo apimtis gali keistis), svarbiausia, kad nebūtų atlikta esminio pasiūlymo pakeitimo (de jure nepateikta nauja oferta);*

Taigi, jei pirkimo dokumentuose nebuvo nustatyta, kad pasiūlymas yra atmetamas nepateikus konkretaus dokumento, pirkimo vykdytojas, atlikęs turiningąjį pasiūlymo vertinimą, gali spręsti dėl papildomo (atskiro) dokumento pateikimo, ar jau esamų duomenų patikslinimo, jei tai nelemia naujo pasiūlymo pateikimo situacijos. Tai priklauso nuo kiekvieno konkretaus atvejo aplinkybių bei pasiūlymo trūkumo pobūdžio;

4. pasiūlymo paaiškinimas, patikslinimas ar papildymas dėl to paties aspekto atliekamas vieną kartą.

Tai reiškia, jog pasiūlymo paaiškinimo, patikslinimo ar papildymo institutu turi būti naudojamosi sąžiningai bei atsakingai: pirkimo vykdytojas turi aiškiai formuluoti prašymą patikslinti, papildyti ar paaiškinti pasiūlymą (aiškiai įvardinti, kas konkrečiai pasiūlyme kelia klausimų), o tiekėjas turi parengti atsakymą atidžiai įvertinęs, kokios informacijos prašoma ir pateikti ją atsižvelgdamas į pirkimo vykdytojo prašyme išdėstytus klausimus bei nekeisdamas pirminiame pasiūlyme nurodytos informacijos. Taip siekiama pakeisti praktiką, kai prašymas dėl pasiūlymo paaiškinimo, patikslinimo ar papildymo ar atsakymas į jį teikiamas keletą kartų dėl pirkimo vykdytojo netinkamai formuluojamų prašymų (dėl ko tiekėjui būna sudėtinga suprasti, dėl kurių duomenų ar kokia apimtimi jis turėtų pateikti patikslinimą, papildymą ar paaiškinimą) ar dėl to, kad tiekėjas, atsakydamas į prašymą, pateikia tik dalį prašytų duomenų, nesant tai lemiančių objektyvių aplinkybių (pvz., *ištaiso tik dalį aritmetinių klaidų*), kas neišvengiamai turi įtakos pirkimo procedūrų trukmei. Pasiūlymų patikslinimo, papildymo ar paaiškinimo institutas nėra skirtas „už ausų ištraukti“ neatsakingai pasiūlymus rengiančius tiekėjus.

Nelaikoma, kad pasiūlymas patikslinamas, papildomas ar paaiškinamas daugiau kaip vieną kartą, jei poreikis pateikti prašymą dėl pasiūlymo patikslinimo, papildymo ar paaiškinimo pirkimo vykdytojui kyla iš tiekėjo pateikto atsakymo, tikslinant pirminę pasiūlymo informaciją.

Paaishkinti – nereiskia pakeisti

Pasiūlymų paaiškinimo, patikslinimo ar papildymo institutu negalima naudotis siekiant pakeisti pateiktą pasiūlymą.

Pavyzdžiui, tiekėjas pasiūlė prekę, kurios kodas „100YPR“, pridėjo prekės techninį aprašymą. Pirkimo vykdytojui kilo abejonių, kaip ši

siūloma prekė atitinka techninės specifikacijos „X“ eilutės reikalavimą, tad jis kreipėsi į tiekėją su prašymu paaiškinti, kokie pasiūlyme pateikti duomenys įrodo prekės atitiktį konkrečiam techninės specifikacijos reikalavimui.

Tiekėjas pateikė paaiškinimą „*atsiprašome, įsivėlė techninė žmogiška klaida, pasiūlyme turėjo būti nurodyta kita prekė, kurios kodas 150YPN*“, taip pat pridėjo šios prekės atitiktį įrodančius dokumentus, nors pradiniam pasiūlyme nebuvo jokių objektyvių duomenų, kad siūloma būtų 150YPN, o ne 100YPR prekė.

Toks tiekėjo paaiškinimas nėra priimtinas, kadangi jis keičia pasiūlymą (faktiškai siūlomas kitas prekės modelis, nei nurodyta pasiūlyme) bei reikalavimų neatitinkantį pasiūlymą daro atitinkančiu.

Dėl bet kokio pasiūlymo patikslinimo su tiekėjais turi būti bendraujama tik raštu, pvz., jeigu pirkimas vykdomas CVP IS – tik naudojantis CVP IS susirašinėjimo priemonėmis.

4. PASIŪLYMŲ VERTINIMO PROCEDŪROS EIGA

Suėjus pasiūlymų pateikimo terminui pirkimo vykdytojas atlieka susipažinimo su pasiūlymais procedūrą. Jei pasiūlymai teikiami dviejuose vokuose – pirmiausia susipažįstama su pirmuosiuose vokuose esančia informacija, o su esančia antruosiuose – tik įvertinus pirmuosiuose vokuose pateiktus duomenis. Kai pirkimą vykdo komisija, pirminio susipažinimo su pasiūlymais procedūra turi būti protokoluojama (išskyrus atvejus, kai, vadovaujantis VPĮ 22 straipsnio 1 ir 2 dalimis/ PĮ 57 straipsnio 1 ir 2 dalimis, su paraiškėmis ar pasiūlymais susipažįstama naudojantis elektroninėmis priemonėmis). Komisijos susipažinimo su pasiūlymais ar paraiškėmis procedūros protokolų privalomųjų rekvizitų aprašą ir Komisijos susipažinimo su pasiūlymais ar paraiškėmis pavyzdinių protokolų formas rasite [čia](#). Kiti komisijos posėdžiai taip pat turi būti protokoluojami, juose nurodant sprendimus ir jų priėmimo motyvus, pateikiant paaiškinimus, Komisijos narių atskiras nuomones.

Prieš atliekant susipažinimo su pasiūlymais procedūrą, rekomenduojama pakartotinai patikrinti, ar nėra gautų ir neatsakytų tiekėjų klausimų, pretenzijų.

Pirkimo vykdytojas taip pat turėtų užtikrinti, kad pirkimą vykdančius asmenis operatyviai pasiektų organizacijoje gautų su pirkimais susijusių ieškinių ir (ar) teismų sprendimų kopijos.

Susipažinimo su pasiūlymais procedūra turi būti vykdoma nedelsiant (pirkimo dokumentuose nurodytą dieną, o jeigu pirkimas atliekamas ne

elektroninėmis priemonėmis, – nurodytą dieną, valandą ir minutę (VPĮ 44 straipsnio 2 dalis), skelbime apie pirkimą ir pirkimo dokumentuose nustatytu laiku.

Susipažinęs su pasiūlymais pirkimo vykdytojas turi nedelsiant pradėti vertinti pasiūlymus. Pirmiausiai reikėtų patikrinti, ar pateiktas pasiūlymo galiojimo užtikrinimas (jei jo reikalauta) bei, ar jis atitinka nustatytus reikalavimus, ar pakankamas pasiūlymo galiojimo terminas, ar yra pridėti įgaliojimai (jei taikytina), ar pateiktas EBVPD, ar pasiūlymas pasirašytas pagal pirkimo dokumentų reikalavimus, ar pateikta jungtinės veiklos sutartis (jei dalyvauja tiekėjų grupė). Jei reikia, į tiekėjus kreipiamasi paaiškinimo, patikslinimo ar papildymo, vadovaujantis VPĮ 45 straipsnio 3 dalies (PĮ 58 straipsnio 5 dalies) nuostatomis.

Tuomet pirkimo vykdytojas turi įvertinti tiekėjų EBVPD ir kiekvieną iš tiekėjų ne vėliau kaip per 3 darbo dienas informuoti apie šio patikrinimo rezultatus (VPĮ 50 straipsnio 5 dalis).

Tik atlikus šiuos nurodytus veiksmus gali būti atliekamas tolesnis pasiūlymo vertinimas, t. y., vertinimas, ar pasiūlymas atitinka pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus.

Viso pasiūlymų vertinimo metu pirkimo vykdytojas turi būti atidus bei pastabus – tam tikri požymiai gali signalizuoti, jog pirkime yra kitų problemų, tokių kaip konkurenciją iškreipiantys susitarimai. Pavyzdžiui, atkreipti dėmesį, ar skirtingų tiekėjų pasiūlymuose nėra identiškų rašybos klaidų, ar tiekėjų pateiktų elektroninių dokumentų (failų) pavadinimai nėra identiški (jei to negalima paaiškinti pačio pirkimo vykdytojo pateiktų dokumentų pavadinimais) – tokios situacijos gali reikšti neleistinus tiekėjų susitarimus, ribojančius konkurenciją.

Pirkimo vykdytojams rekomenduojama susipažinti su Lietuvos Respublikos Konkurencijos tarybos skelbiama metodine medžiaga „[Kaip atpažinti konkurenciją ribojančius tiekėjų susitarimus viešuosiuose pirkimuose](#)“, bei ja vadovautis vertinant pasiūlymus.

Naudingų įžvalgų pirkimų vykdytojais gali rasti ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) parengtose [Kovos su pasiūlymų klastojimų viešųjų pirkimų konkursuose rekomendacijose](#).

Toliau vertinama, kaip pasiūlymas atitinka reikalavimus, susijusius su pirkimo objektu ir jo techninėmis charakteristikomis, patikrinama, ar pasiūlyme nurodyta visa informacija, kurios reikalauta techninėje specifikacijoje (pavyzdžiui, ar nurodyti visi reikalauti duomenys techninės specifikacijos atitikties lentelėje (jei tokia taikoma)), ar pateikti atitiktį specifikacijos reikalavimams įrodantys dokumentai (jei buvo reikalauta).

Kaip jau minėta aukščiau, susipažįstant su pateiktais dokumentais vertinama ne tik tai, ar jie pateikti, tačiau ir jų turinys (ar juose pateikta visa informacija, kurios reikalauta). Taip pat, atsižvelgiant į konkrečią situaciją, pirkimo vykdytojas jam prieinamomis priemonėmis turėtų patikrinti ir dokumentų (bei, kai tai įmanoma, juos patvirtinančių parašų) autentiškumą ir tinkamumą. Pavyzdžiui, jei pirkimo dokumentuose buvo nustatytas reikalavimas pateikti CE sertifikatą, būtina patikrinti, ar pateiktas dokumentas tikrai yra CE sertifikatas, ar sertifikatas išduotas notifikuotos įstaigos, ar ši įstaiga jį galėjo išduoti (išdavė)⁶.

SVARBU

Pirkimų vykdytojai neretai sąlygose nustato galimybę (pareigą) tiekėjui pateikti ne pirkimo objekto atitikį techninės specifikacijos reikalavimams įrodančių dokumentų kopijas, o pasiūlyme pateikti nuorodą į interneto svetainę (pavyzdžiui, gamintojo), kurioje šie dokumentai yra.

Tokia praktika yra ydinga ir neretai pasiūlymų vertinimo metu sukelia problemų. Pavyzdžiui, gamintojas jau po pasiūlymo pateikimo termino pabaigos gali pakeisti savo interneto svetainėje skelbiamus duomenis, arba šiuos duomenis perkelti į kitą vietą.

Kilus klausimų dėl pasiūlymo turinio, neatitikimų ir kitų neaiškumų kreipiamasi į tiekėjus paaiškinimo, vadovaujantis VPĮ 45 straipsnio 3 dalies (PĮ 58 straipsnio 5 dalies) nuostatomis.

SVARBU

Kreipiantis į tiekėją paaiškinimo, būtina nustatyti konkretų terminą (datą, valandą), iki kurio paaiškinimai, patikslinimai ar papildomi dokumentai (kai jie gali būti teikiami) turi būti pateikti. Šis terminas turi būti nustatomas proporcingas, pakankamas tiekėjui susipažinti su pirkimo vykdytojo pateiktu prašymu, jį įvertinti bei, jei reikia, gauti papildomus dokumentus. Pirkimų vykdytojai turi atkreipti dėmesį, kad tiekėjai paprastai dalyvauja daugiau nei viename pirkime, jų turimi ištekliai ir žmogiškieji resursai taip pat neretai būna riboti, todėl net ir, atrodytų, paprastam paaiškinimui pateikti nustatomas vos vienos ar dviejų darbo dienų terminas konkrečiu atveju gali būti nepakankamas.

Vertinant pasiūlymus taip pat būtina įvertinti, ar pasiūlymuose nėra aritmetinių klaidų. Jei tokių klaidų esama, kreipiamasi į tiekėjus dėl jų ištaisymo. Taip pat svarbu įvertinti ir kitus, su pasiūlymo kaina susijusius

⁶ [Svarbi informacija dėl pirkimuose pateikiamų CE sertifikatų tinkamumo](#)

aspektus – ar tiekėjų pasiūlytos kainos yra priimtinos, nėra per didelės, ar pasiūlytos kainos nėra neįprastai mažos. Jei reikia, į tiekėjus kreipiamasi dėl [neįprastai mažos kainos pagrindimų](#) ir atliekamas šių pagrindimų vertinimas.

SVARBU

Pirkimo vykdytojas turi patikrinti, ar tiekėjo pasiūlyme nėra įrašyta papildomų sąlygų ar išlygų, kurios prieštarautų pirkimo dokumentų reikalavimams. Pavyzdžiui, pirkimo sąlygose aiškiai nurodyta, jog už visas pristatytas prekes pirkimo vykdytojas atsiskaitys per 30 kalendorinių dienų nuo prekių gavimo dienos. Avanso mokėjimas nenustatytas. Jeigu tiekėjas savo pasiūlyme nurodys išlygą, kad „Prekių pristatymas vykdomas tik sumokėjus 20 proc. dydžio avansą“, toks pasiūlymas prieštaraus pirkimo dokumentuose nustatytiems reikalavimams, todėl bus nepriimtinas ir turės būti atmestas.

4.1. Galimybė nevertinti viso pasiūlymo

VPĮ ir PĮ numato galimybę pirkimo vykdytojui nevertinti viso tiekėjo pasiūlymo, jeigu patikrinus jo dalį nustatoma, kad, vadovaujantis minėtų įstatymų reikalavimais, pasiūlymas turi būti atmestas

Pavyzdys 1: jeigu pirkimo vykdytojas nustatė, kad tiekėjo pasiūlyta prekė neatitinka techninės specifikacijos 1, 2, ir 3 eilutėse nurodytų reikalavimų ir dėl to tiekėjo pasiūlymas turi būti atmestas kaip nepriimtinas, pirkimo vykdytojas neturi tikrinti, ar siūloma prekė atitinka ir likusius techninės specifikacijos reikalavimus.

Pavyzdys 2: jeigu pasiūlymai vertinami pagal (mažiausios) kainos kriterijų ir iš karto matyti, jog vieno iš kelių tiekėjų kaina yra per didelė bei nepriimtina, šis pasiūlymas gali būti atmestas iš karto, nevertinant, ar tinkamai užpildytas EBVPD. Plačiau apie tai rasite [Ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo gairėse](#).

Vis dėlto, galimybė nevertinti viso pasiūlymo negalima naudotis, jeigu pirkimo vykdytojas ketina pasinaudoti VPĮ 63 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta skelbiamų derybų sąlyga, kai leidžiama pakartotinai nebeskelbti skelbimo apie pirkimą.

4.2. Dviejų vokų procedūra

VPĮ 44 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad „jeigu perkančioji organizacija pasiūlymus vertina pagal kainos ar sąnaudų ir kokybės santykį ir jos pasirinktos vertinti pasiūlymo techninės charakteristikos nėra kiekybiškai įvertinamos, su pasiūlymais (išskyrus derybų ar dialogo atvejį) turi būti susipažįstama dviejuose Komisijos posėdžiuose. Pirmajame posėdyje susipažįstama tik su ta pasiūlymo dalimi, kurioje pateikti

techniniai pasiūlymo duomenys ir kita informacija bei dokumentai, antrajame posėdyje – su pasiūlymo dalimi, kurioje nurodytos kainos ar sąnaudos <>". Analogiška nuostata nustatyta PĮ 57 straipsnio 5 dalyje.

SVARBU

Kai CVP IS yra suformuoti du „vokai“, pirmojo posėdžio metu atplėšiami kiekvieno tiekėjo **pirmieji „vokai“**. Jeigu bus atplėštas kurio nors tiekėjo antrasis „vokas“, kol dar nėra atplėšti visi pirmieji „vokai“, sistema užblokuos galimybę atplėšti likusius neatplėštus pirmuosius „vokus“. Tokiu atveju pirkimą teks nutraukti.

Vokų atplėšimo procedūrą būtina vykdyti atsakingai ir atidžiai. Pirkimo vykdytojas turi įsitikinti, kad visi Komisijos nariai gerai žino dviejų vokų atplėšimo procedūros eigą.

Tuo atveju, kai pasiūlymas teikiamas dviejuose vokuose, pasiūlymo vertinimas taip pat padalinamas į du etapus: pirmiausiai atliekamas išsamus pasiūlymo vertinimas, išskyrus su kaina susijusius aspektus (kadangi kaina pirmajame voke neturi būti pateikta), ir, tik atlikus visus privalomus veiksmus, atskirame Komisijos posėdyje susipažįstama su antrajame voke pateikta kaina bei atliekami su kaina susijusių aspektų vertinimas (ar nėra kainos apskaičiavimo klaidų, ar nepateiktos neįprastai mažos kainos, ar kainos nėra per didelės, nepriimtinos) ir atliekamas galutinis pasiūlymų įvertinimas pagal nustatytą ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo formulę (pavyzdžiui, sudedami kainos ir kokybės balai). Tuomet, prieš nustatant laimėjusį pasiūlymą, reikalaujama, kad ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą pateikęs tiekėjas pateiktų aktualius dokumentus, patvirtinančius jo pašalinimo pagrindų nebuvimą ir atitiktį kvalifikacijos reikalavimams ir, jeigu taikytina, patvirtinančius jo atitiktį kokybės vadybos sistemos ir (arba) aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartams. Išsamiau apie tai [Ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo gairėse, Tiekėjo pašalinimo pagrindų, kvalifikacijos, kokybės vadybos sistemos ir aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartų vertinimo vadove](#).

5. PASIŪLYMŲ GALIOJIMO TERMINAS

Pirkimo vykdytojas turi dėti visas pastangas, kad pasiūlymai būtų įvertinti ir sutartys sudarytos iki kol baigsis pasiūlymų galiojimas. Jeigu dėl objektyvių priežasčių užtrunka pasiūlymų vertinimas, pirkimo vykdytojas įstatymų nustatyta tvarka gali prašyti kad tiekėjai (kurių pasiūlymai iki šio momento dar nebuvo atmesti) pratęstų pasiūlymo galiojimą. Svarbu, kad pirkimo vykdytojas, užsitęsęs pasiūlymų vertinimui, tokį prašymą tiekėjams pateiktų laiku – kad tiekėjai dar iki baigiantis pasiūlymų galiojimui spėtų pateikti atsakymą dėl pasiūlymo galiojimo pratęsimo ir, jei buvo reikalauta, pateikti pratęstą pasiūlymo galiojimo užtikrinimą.

Pirkimų vykdytojams rekomenduojama tiekėjus informuoti apie priešastis, dėl kurių užtruko pasiūlymų vertinimas (pateikiant apibendrintą informaciją), bei veiksmus, kurių imamasi ar ketinama imtis artimiausiu metu (kreipiamasi į ekspertus, kompetentingas institucijas ir pan.). Tai dažnu atveju gali padėti išvengti ar sumažinti nesusipratimų ir nepagrįstų tiekėjų pretenzijų (pavyzdžiui, įtarimų, kad pirkimo vykdytojas galimai tikslingai vilkina pirkimo procedūros vykdymą ar kaltinimų neskaidriai vykdant pirkimus tikimybę).

6. ATITIKIMAS TECHNINEI SPECIFIKACIJAI

Pirkimo vykdytojas, formuluodamas technines specifikacijas, turi vadovautis VPĮ 37 straipsnio ir PĮ 50 straipsnio nuostatomis.

Siekdamas įvertinti pirkimo objekto atitiktį pirkimo dokumentuose nustatytiems reikalavimams, pirkimo vykdytojas pirmiausia turi suprasti reikalavimus, kurie nustatyti jo vykdomo pirkimo techninėje specifikacijoje. Jei vertinant pasiūlymą prireikia specialių techninių, teisinių ar kitokių žinių, pirkimo vykdytojas gali kreiptis į ekspertus⁷. Primintina, kad ekspertų dalyvavimas pirkime turi būti tinkamai įformintas atitinkamai apibrėžiant jų atsakomybes. Ekspertai gali būti ne tik rinkoje samdomi nepriklausomi asmenys, bet ir paties pirkimo vykdytojo darbuotojai (pavyzdžiui, pirkimo iniciatorius, pirkimo vykdytojo informacinių technologijų skyriaus specialistai ir kiti).

Techninės specifikacijos vertinimo ypatumus lemia pirkimo būdas bei tai, kokių būdu ji yra parengta. Techninės specifikacijos parengimo būdus apibrėžia VPĮ 37 straipsnio (PĮ 50 straipsnio) 4 dalies 1-4 punktai.

Kai *techninėje specifikacijoje nurodomi konkretūs, išsamūs reikalavimai* ir prašoma pateikti tokius reikalavimus pagrindžiančius dokumentus, vertinama, ar pasiūlyme yra nurodyta visa informacija, kurios reikalauja techninėje specifikacijoje, ar pateikti įrodantys dokumentai, taip pat ar jų turinys patvirtina pirkimo objekto atitiktį techninės specifikacijos reikalavimams.

Pavyzdys Nr. 1

Pirkimo vykdytojas techninėje specifikacijoje nustatė tokius reikalavimus:

1. BENDRI REIKALAVIMAI AUTOMOBILIUI			
1.1	Variklio galia	Ne mažiau 315 kW / 428 AG.	Siūlomas parametras – ____ kW / ____AG

⁷ VPĮ 19 straipsnio 2 dalis: „<...> Komisiją sudaranti perkančioji organizacija turi teisę pasikviesti ekspertų – dalyko žinovų konsultuoti klausimu, kuriam reikia specialių žinių ar vertinimo“. Analogiška nuostata yra ir PĮ 31 straipsnio 2 dalyje.

			Pateikto dokumento pavadinimas _____ ir psl. Nr. ____ .
1.2	Pagaminimo metai	Automobilis ir papildoma įranga turi būti nenaudotas, pagamintas (surinktas) ne anksčiau kaip 2020 metais.	<i>Pagaminimo metai</i> _____.
1.3	Garantija nuo kiauryminio prarūdijimo	Kabinai, kėbului – ne mažiau kaip 72 mėn.	<i>Siūlomas parametras –</i> _____ mėn. <i>Pateikto dokumento pavadinimas _____ ir psl. Nr. _____</i>

Taip pat nurodoma, kad kartu su pasiūlymu turi būti pateikiama: prekės gamintojo techninė dokumentacija (katalogai, brošiūros) ir/ar prekės gamintojo deklaracijos (jei gamintojo techninėje dokumentacijoje neišsamiai atsispindi siūlomos prekės atitikimas techninės specifikacijos reikalavimams) ar kiti lygiaverčiai dokumentai, įrodantys siūlomos prekės atitikimą techniniams reikalavimams.

Taigi, šiuo atveju pirkimo vykdytojas vertina tiekėjo pasiūlyme nurodytų parametru atitiktį reikalavimams pirkimo dokumentų techninės specifikacijos lentelėje ir tai, ar parametru atitiktimi įsitikinti yra pateikti reikalaujami dokumentai, ir, ar dokumentai patvirtina pasiūlyme nurodytus parametrus.

Kai *techninė specifikacija grindžiama funkciniais ar veiklos rezultatais*, atitiktis jos reikalavimams įprastai gali būti patikrinama tik sutarties vykdymo metu, todėl sutartyje būtina numatyti tikslus tiekėjo pasiektų rezultatų apskaičiavimo/įvertinimo metodus, tinkamas sutarties įvykdymo užtikrinimo priemones, taikomas įvertinus tiekėjo pasiektus/nepasiektus rezultatus.

Pavyzdys Nr. 2

Pirkimo vykdytojas įsigyja šildymo ir vėdinimo paslaugas keliems pastatams. Techninėje specifikacijoje nurodomi tokie reikalavimai: patalpų viduje temperatūra turi būti ne aukštesnė nei 22 °C, ne žemesnė nei 20 °C, elektroniniai termometrai patalpų viduje nuolatiniam temperatūros matavimui ir stebėjimui, užtikrinamas energijos vartojimo auditavimas kiekviename pastate. Sutartyje numatyta sąlyga, jog minimalus sutaupytos energijos kiekis – 375 tne⁸. Taigi, šiuo atveju, techninėje specifikacijoje numatytų reikalavimų pasiekimas gali būti patikrinamas tik sutarties vykdymo metu.

⁸ Vienos tonos naftos ekvivalentas.

SVARBU

Dažnai pirkimo vykdytojai techninei specifikacijai apibrėžti naudoja techninės specifikacijos lentelę, kurios tikslas – palengvinti tiekėjo pasiūlymo atitikties techninės specifikacijos reikalavimams vertinimą. Toks tikslas gali būti pasiekiamas tik tuo atveju, jei lentelė naudojama teisingai.

Pirkimo objektas - augintinio pasas, paso blanko forma patvirtinta teisės aktais.

Pavyzdys, kai lentelė naudojama neteisingai:

Paslaugų techniniai rodikliai	Rodiklių reikšmės (atitinka/neatitinka)
Paslaugos privalo visiškai atitikti techninėje specifikacijoje nurodytus reikalavimus	

Tiekėjui nereikia įrašyti jokių siūlytinų reikšmių (t. y. tiekėjas objektyviai negali pasiūlyti kitokios formos blanko, nei patvirtintoji teisės aktais), todėl šiuo atveju techninės specifikacijos lentelė yra perteklinė.

Pavyzdys, kai lentelė naudojama teisingai:

Reikalavimas	Reikalaujamos charakteristikos	Tiekėjo siūloma tiksli reikšmė
Reikalavimai priekabos važiuoklei:		
Ašys	2 (dvi) ašys, techninė ašies keliamoji galia ne mažiau 12.000 kg	_____ ašys, techninė ašies keliamoji galia _____ (tiekėjas įrašo skaičių) kg.

Šiuo atveju tiekėjas turi įrašyti reikalaujamas reikšmes, kurios bus lyginamos su techninėje specifikacijoje nurodytomis reikšmėmis ir sprendžiama dėl jų atitikties nustatytiems reikalavimams.

6.1 Atitikties techninei specifikacijai vertinimo aspektai

Vertinant pasiūlymų atitiktį techninės specifikacijos reikalavimams kiekvienas atvejis turėtų būti vertinamas individualiai, atsižvelgiant į konkrečius nustatytus reikalavimus, tačiau galima išskirti kelis aspektus, į kuriuos visuomet reikia atkreipti dėmesį.

1. Pasiūlymai turi atitikti visus techninėje specifikacijoje keliamus reikalavimus.

Tik tokiu atveju jie bus priimtini, negali būti taikomos išlygos, pvz., negali būti laikoma, jog pasiūlymas, „neatitinkantis tik vieno“ techninės specifikacijos parametro ar „neatitinkantis tik nežymiai“ vis vien laikomas priimtinu.

Pavyzdys Nr.3

Pirkimo vykdytojas nurodė ypač tikslus reikalavimus įrenginiui pirkimo dokumentų techninėje specifikacijoje, pagrįsdamas tokio tikslumo parametrų poreikį. Tiekėjai pateikė pasiūlymus. Vieno tiekėjo pasiūlyme nurodyti įrenginio matmenys skiriasi nuo reikalaujamų apie ~ 5 mm., t. y., techninėje specifikacijoje nurodyti įrenginio matmenys: 90mm×40mm×140mm, o tiekėjo pasiūlyme nurodyti įrenginio matmenys: 95x43x145 mm. Nepaisant to, kad parametrai skiriasi nežymiai, toks tiekėjo pasiūlymas neatitinka techninės specifikacijos reikalavimų.

Jeigu pirkimo vykdytojas konkrečius matmenis nustatė pagrįstai (pavyzdžiui, siekiamą įsigyti įrenginį numatyta patalpinti į tam tikro dydžio patalpą/vietą ir pan.), tokiu atveju, tiekėjo pasiūlyme nurodyti kitokie pirkimo objekto parametrai neatitiks pirkimo vykdytojo poreikių, nebus pasiektas pirkimo tikslas, o pasiūlymas bus nepriimtinas. Kitais atvejais rekomenduojama pirkimo vykdytojui nurodyti techninėje specifikacijoje reikalavimus su leistina objektyvia paklauda, ar nurodyti "ne mažiau kaip", "ne daugiau kaip" ir pan.

SVARBU

Techninėje specifikacijoje pirkimo vykdytojas turi numatyti tik tokius reikalavimus, kurie yra būtini pirkimo tikslui pasiekti. Pavyzdžiui, jeigu pirkimo objekto dydis nėra svarbus, pirkimo vykdytojas negali jo apibrėžti techninėje specifikacijoje bei jo vertinti. Taip pat techninėje specifikacijoje negali būti draudžiama pateikti geresnių parametrų pirkimo objektą, jei toks pirkimo vykdytojui yra priimtinas. Esant tokiems reikalavimams pirkimas turi būti nutraukiamas.

Pavyzdžiui, pirkimo vykdytojas nustatė reikalavimą: „Šaldytuvo bendra naudinga talpa 46 l (litrai) ± 2 l (litrai)". Pagal taip nustatytą reikalavimą, pirkimo vykdytojas turės atmesti tiekėjo pasiūlymą, jeigu jo pasiūlyto šaldytuvo talpa yra 50 litrų. Vis dėlto, šiuo atveju abejotinas tokio reikalavimo pagrįstumas, kadangi jis riboja galimybę tiekėjams pasiūlyti talpesnį, taigi, ir geresnį įrenginį.

2. Atitiktis techninei specifikacijai turi būti vertinama iš esmės.

Pasiūlymų vertinimas neapsiriboja techniniu/automatiniu simboliu, nurodytą techninės specifikacijos reikalavime ir tiekėjo siūlomame parametre suskaičiavimu. Pasiūlymai turi būti vertinami iš esmės nustatant, ar siūlomas pirkimo objektas atitinka techninės specifikacijos reikalavimus, ar jų neatitinka. Pirkimo vykdytojas negali atmesti tiekėjo pasiūlymo tik tuo pagrindu, kad siūlomos pirkimo objekto savybės, parametrai ar sprendimai nėra identiškai nurodytiems pirkimo sąlygose (pavyzdžiui, tiekėjas siūlo techninės specifikacijos reikalavimus tenkinantį produktą, kuris papildomai turi geresnius parametrus, papildomas funkcijas), tačiau atitinka (apima)

nurodytus pirkimo vykdytojo (yra techniškai suderinami ir pan.) ir leidžia įsigyti tą pirkimo objektą, kurį ir buvo siekiama įsigyti⁹.

Pavyzdys Nr. 4

Pirkimo vykdytojas elektrokardiografo pirkime gavo du pasiūlymus. Techninėje specifikacijoje buvo nurodytas reikalavimas: „Kanalų skaičius 3, 6, 12“, o pasiūlymus pateikę tiekėjai savo pasiūlymuose nurodė, kad elektrokardiografo „Kanalų skaičius 1, 3, 6, 12“, t. y., siūloma geresnio funkcionalumo prekė, tuo pačiu atitinkanti ir nustatytus reikalavimus. Papildomą funkcionalumą turinti prekė šiuo atveju taip pat atitinka techninės specifikacijos reikalavimus.

3. *Neaiškūs pasiūlymo aspektus pirkimo vykdytojas gali išspręsti kreipdamasis į tiekėją dėl pasiūlymo paaiškinimo, patikslinimo ar papildymo.* Prašymas paaiškinti tam tikrus aspektus dėl pasiūlyme nurodytų parametrų nėra lygus prašymui pakeisti pasiūlymą, todėl pirkimo vykdytojui negalint pagal pateiktą informaciją priimti sprendimo, ar pasiūlymas atitinka pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus, pirmiausia pirkimo vykdytojas turėtų pasinaudoti šia galimybe ir kreiptis į tiekėją, išskyrus atvejus, kai iš pateiktų dokumentų visumos galima daryti aiškia išvadą dėl pasiūlymo neatitikties.

Pavyzdys Nr. 5

Pirkimo vykdytojas profesionalios indukcinės viryklės pirkimo sąlygų techninėje specifikacijoje nurodė reikalavimą – „Stiklo keramikinis darbinis paviršius arba lygiavertis“, prašant nurodyti pasiūlyme konkrečią siūlomą reikšmę. Tiekėjas pateikė pasiūlymą ir atkartoją reikalavimą „Stiklo keramikinis darbinis paviršius arba lygiavertis“, taip pat kartu su pasiūlymu pateikė gamintojo dokumentaciją, įrodančią prekės atitiktį reikalavimui. Pirkimo vykdytojui paprašius paaiškinimo, tiekėjas nurodė, jog jų pasiūlytos indukcinės viryklės kaitinimo paviršius yra pagamintas iš stiklo keramikos (tą įrodo kartu su pasiūlymu pateikta gamintojo dokumentacija). Taigi, tiekėjas paaiškino, kad nesiūlo lygiavertio pirkimo objekto, o paaiškindamas pasiūlymą tik patvirtino tai, kas jau ir taip buvo nurodyta pasiūlyme, t. y., kad paviršius yra pagamintas iš stiklo keramikos. Šiuo atveju toks pasiūlymo paaiškinimas yra galimas.

4. *Tiekėjui nepateikus atitikties techninei specifikacijai pagrindžiančių dokumentų, tai ne visais atvejais lemia jo pasiūlymo atmetimą.*

Pirkimo vykdytojui pirkimo dokumentuose reikalaujant pateikti atitiktį techninei specifikacijai pagrindžiančius dokumentus, o tiekėjui tokių dokumentų nepateikus kartu su pasiūlymu, toks pasiūlymas turi būti atmetamas, tuo atveju, jei toks pasiūlymo atmetimo pagrindas buvo *aiškiai, tiksliai* nurodytas pirkimo dokumentuose. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pirkimo dokumentuose nurodytos abstraktaus turinio nuostatos, kad „tiekėjo pasiūlymas turi atitikti pirkimo dokumentuose nustatytus

⁹ Žr. pagal analogiją Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 12 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 3K-3-43/2012 83 punktą bei jame nurodytą kasacinio teismo praktiką.

reikalavimus“, ar kad „tiekėjų pasiūlymai atmetami dėl neatitikties pirkimo dokumentuose numatytoms sąlygoms“ nereiškia, kad sąlygose buvo aiškiai nurodyta, jog pagrindžiančių dokumentų nepateikimas lemia pasiūlymų atmetimą. Pirkimo vykdytojas pirkimo dokumentuose turi aiškiai apibrėžti, kokio konkretaus dokumento, dokumentų grupės ar informacijos nepateikimas lems tiekėjo pasiūlymo atmetimą.

Pavyzdys Nr. 6

Pirkimo sąlygų techninėje specifikacijoje nustatytas reikalavimas, kad tiekėjo siūloma prekė turi būti paženklinta CE ženklu ir tiekėjas turi pateikti tai įrodantį sertifikatą. Pirkimo dokumentuose nebuvo nurodyta, kad nepateikus šio dokumento, tiekėjo pasiūlymas bus atmetamas. Su pasiūlymu tiekėjas šio dokumento nepateikė. Vėliau (pasibaigus pasiūlymų pateikimo terminui), vertindamas pasiūlymą, pirkimo vykdytojas paprašė tiekėjo nurodyti, kuris iš jo pateiktų dokumentų yra CE sertifikatas. Tiekėjas paaiškino, kad dėl techninės klaidos šis dokumentas nebuvo prisegtas. Pirkimo vykdytojas turi leisti tokį dokumentą pateikti.

6.2. Pasiūlymų trūkumų, susijusių su technine specifikacija, ištaisymo galimybės

Neretai pirkimuose pasiūlymai pateikiami su tam tikrais trūkumais, kurie neleidžia jų tinkamai įvertinti. Tokie trūkumai dažnai yra susiję su pirkimo objektu, jo techninėmis savybėmis, sutarties vykdymo sąlygomis (ir) ar pasiūlymo kaina. Tokių pasiūlymų tikslinimas, papildymas ir paaiškinimas atliekamas vadovaujantis VPI 45 straipsnio 3 dalimi (PI 58 straipsnio 5 dalimi), kurios nuostatos apima situacijas, kai tiekėjams suteikiama galimybė pateikti paaiškinimus dėl neaiškių pasiūlymo aspektų, nekeičiant pasiūlymo esmės ir nepadarant reikalavimų neatitinkančio pasiūlymo juos atitinkančiu.

Neretai pasiūlymų trūkumai, susiję su techninės specifikacijos reikalavimais, atsiranda dėl netinkamo ar klaidingo techninės specifikacijos reikalavimų interpretavimo, techninių klaidų, apsirikimo ir neatidumo rengiant pasiūlymus. Taip pat neretai ir atvejai, kai tokias tiekėjų klaidas lemia ir pirkimo vykdytojo netiksliai, neaiškiai parengti pirkimo dokumentų reikalavimai. Su sunkumais, vertindamas pasiūlymus, pirkimo vykdytojas taip pat gali susidurti, jei nepakankamai gerai išmano savo parengtoje techninėje specifikacijoje nustatytus reikalavimus, todėl siekiant išvengti tokių sunkumų ateityje (vertinant pasiūlymus), jau techninės specifikacijos rengimo etape pirkimo vykdytojas turi būti susipažinęs su perkamo objekto ypatumais.

Vertinant tiekėjų pasiūlymų paaiškinimus pagal VPI 45 straipsnio 3 dalies (PI 58 straipsnio 5 dalies), kiekvienas konkretus atvejis turi būti vertinamas individualiai. Tokiu atveju atsižvelgiama į pirkimo dokumentų reikalavimus, tiekėjų padarytų klaidų pobūdį, jų turinį, tokių klaidų atsiradimo priežastis, visą kartu su tiekėjo pasiūlymu pateiktą informaciją ir t.t. Taigi, vadovaujamosi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje suformuluotomis taisyklėmis, aptartomis šių gairių 3.5 punkte.

Pavyzdys Nr. 7

Po vokų atplėšimo tiekėjas pastebėjo, kad pateiktame pasiūlyme padarė klaidą – vietoje reikalaujamos 35-40 kg fasuotės, nurodė 20 kg fasuotę. Tiekėjas savo iniciatyva, jau pasibaigus pasiūlymų pateikimo terminui, patikslino pasiūlymą – nieko kito nekeisdamas, įrašė tinkamą fasuotę ir atsiuntė patikslintą pasiūlymo formą pirkimo vykdytojui CVP IS susirašinėjimo priemonėmis. Toks patikslinimas, kai iš neatitinkančio reikalavimus pasiūlymas padaromas atitinkančiu, keičia pasiūlymo esmę, taigi, pasiūlymas šiuo atveju turi būti atmetamas.

Pavyzdys Nr. 8

Pirkimo vykdytojas perka remonto darbus ir numato sudaryti fiksuotos kainos sutartį. Pirkimo dokumentuose nustatė reikalavimą, kad tiekėjas su pasiūlymu pateiktų pasiūlytos kainos detalizaciją, o tiekėjas to nepadarė, tačiau nurodė bendrą pasiūlymo kainą. Atsižvelgiant į pasirinktą kainodaros būdą, tiekėjas galėtų patikslinti savo pasiūlymą, pateikdamas pasiūlytos kainos detalizaciją su sąlyga, jei tokios detalizacijos nepateikimas pirkimo dokumentuose nebuvo nurodytas kaip tiekėjo pasiūlymo atmetimo sąlyga.

7. PASIŪLYMŲ TRŪKUMŲ, SUSIJUSIŲ SU KAINOS APSKAIČIAVIMU, IŠTAISYMO GALIMYBĖS

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuluotos pasiūlymų patikslinimo, paaiškinimo ar papildymo taisyklės taikytinos ir sprendžiant dėl galimybės ištaisyti trūkumus, susijusius su pasiūlymo kainos apskaičiavimu – leistinos tik tokios korekcijos, kurios nelemia naujo pasiūlymo pateikimo.

Aritmetinės klaidos ištaisymas yra galimas, jei:

- nėra pakeičiama susipažinimo su pasiūlymais metu užfiksuota kaina arba įkainis;
- nėra atsisakoma kainos sudedamųjų dalių arba kaina papildoma naujomis dalimis.

Kas laikytina pasiūlymo kaina ir, atitinkamai, aritmetinių klaidų taisymo galimybė tiesiogiai priklauso nuo taikomo kainos apskaičiavimo būdo, nustatomo pagal [Kainodaros taisyklių nustatymo metodikos](#) (toliau – Kainodaros metodika) nuostatas.

Pvz., kai pirkime taikomas fiksuoto įkainio kainos apskaičiavimo būdas¹⁰ taisant aritmetines klaidas pasiūlyme, gali būti tikslinama tik bendra pasiūlymo kaina, bet ne tiekėjo siūlomas įkainis (be PVM). Galutinė pasiūlymo kaina be PVM keičiasi tik tiek, kiek tai lemia tinkamai atliktas aritmetinių klaidų ištaisymas. Taigi, šiuo atveju, gali būti pakeičiama ir susipažinimo su pasiūlymais metu užfiksuota kaina, bet ne įkainis.

Pavyzdys Nr. 9

¹⁰ Pavyzdžiais Nr. 12, 13 ir 14 iliustruojamas fiksuoto įkainio kainodaros būdas.

Vykdomas remonto darbų pirkimas. Sutarčiai taikoma fiksuoto įkainio kainodara. Pirkimo dokumentų X punkte ir pasiūlymo formoje buvo nurodyta, kad „kaina (įkainiai) turi būti nurodyta tikslumo lygiu iki euro šimtųjų dalių (t. y., du skaitmenys po kablelio)“. Pirkimo sąlygų Y papunktyje nustatyta, kad „<...> tiekėjas gali patikslinti bendrą pasiūlymo palyginamąją kainą, tačiau taisant klaidas negali būti keičiamas pradinis pasiūlytas įkainis (įkainiai)". Tiekėjas pateikė pasiūlymą, kuriame daugumą įkainių nurodė 4 skaitmenų (pavyzdžiui, 130,1802) po kablelio tikslumu, t. y., nesilaikė pirkimo dokumentų X punkte įtvirtintos nuostatos. Pirkimo vykdytojas tiekėjui nurodė jo pasiūlymo trūkumus bei tai, kad gali būti tikslinama tik bendra pasiūlymo kaina. Tiekėjui pakeitus pasiūlytus įkainius, t. y., nurodžius du skaitmenis po kablelio, tai jau būtų laikoma įkainių pasikeitimu, todėl toks pasiūlymas būtų atmetamas.

Galimos ir situacijos, kai tiekėjui pateikus ne tokį įkainį kaip reikalaujama, pasiūlymas nebūtų atmetas. Apie tai sekančiame pavyzdyje.

Pavyzdys Nr.10

Vykdomas atviras konkursas taikant fiksuoto įkainio kainodaros būdą. Pasiūlymo formoje tiekėjas turėjo nurodyti paslaugos įkainį be PVM ir su PVM, įkainį pateikiant 4 skaitmenų po kablelio tikslumu. Pirkimo dokumentuose taip pat nustatyta, kad pasiūlymai lyginami pagal kainą nurodytą su PVM.

Įvertinus tiekėjo pateiktą pasiūlymą buvo nustatyta, kad siūlomas įkainis pateiktas netinkamu formatu, t. y., nurodant 3 skaitmenis po kablelio. Pirkimo vykdytojas kreipėsi į tiekėją paaiškinimo. Tiekėjas paaiškino, jog atsižvelgiant į tai, jog įkainio ketvirtas skaitmuo po kablelio yra skaitmuo „0“, kaina automatiškai pateikiama nurodant 3 reikšminius skaitmenis po kablelio. Šiuo atveju, kai pasiūlytas įkainis (be PVM) pateikiamas 3 skaitmenimis po kablelio, kurių paskutinis yra nulis ir tiekėjas suapvalino įkainio reikšmę iki 3 skaitmenų (nors pirkimo dokumentuose reikalaujama nurodyti 4 skaitmenis), tiekėjo paaiškinimas laikytinas nekeičiančiu pasiūlymo esmės.

SVARBU

Siekiant išvengti tokių situacijų, kai pasiūlymo vertinimas tampa sudėtingu dėl paties pirkimo vykdytojo nustatomų reikalavimų pasiūlymuose nurodytiems įkainiams (kaip tai nurodoma pavyzdžiuose Nr.9 ir Nr. 10), pirkimo vykdytojas paprastai neturėtų nustatyti reikalavimų įkainių formatui, t. y. kiek skaitmenų po kablelio turi būti nurodoma įkainiuose. Toks reikalavimas paprastai turėtų būti taikomas tik galutinei kainai. Išskyrus atvejus, kai tai reikalinga dėl pirkimo objekto kainodaros, pvz., elektros kaina, kuro kaina, spausdinimo/kopijavimo paslaugos ir kt.

Jei pirkimo objektas susideda iš sudėtinių dalių ir pirkimo vykdytojas pirs skirtingus pirkimo objekto kiekius, apimtis, vertinant pasiūlymą, vertinama įkainių, padaugintų iš maksimalių ar apytiksliai

numatomų įsigyti kiekių ir (ar) apimčių arba lyginamųjų koeficientų, suma.

Šiuo atveju svarbiausias yra įkainis, todėl, taisant klaidas, negali būti keičiamas pradinis pasiūlytas įkainis, tačiau gali būti patikslinta bendra pasiūlymo palyginamoji kaina.

Pavyzdys Nr. 11

Pirkime taikomas fiksuoto įkainio kainodaros metodas. Tiekėjas klaidingai apskaičiavo vieneto įkainį su PVM.

Paslaugų pavadinimas	Mato vnt.	Orientaciniai kiekiai 24 mėn.	Įkainis be PVM, Eur	Įkainis su PVM, Eur	Suma be PVM, Eur	Suma su PVM, Eur
1.1. Sklypo plotas iki 0,3 ha	Vnt.	134	250,00	302,50	33500,00	40535,00
1.2. Sklypo plotas nuo 0,3 iki 1 ha	Vnt.	102	270,00	385,99	27540,00	39370,98
1.3.						

Tiekėjui turi būti leista ištaisyti pateiktą įkainį su PVM, kai jis padarė klaidų skaičiuodamas PVM, bei bendrą palyginamąją kainą su PVM, tačiau nekeičiant nurodyto įkainio be PVM.

Kai taikomas fiksuotos kainos kainodaros metodas, tuomet galutinė kaina negali būti tikslinama, kadangi būtent ji vertinama lyginant tiekėjų pasiūlymus.

Jei pirkime taikomas **kintamo įkainio kainodaros metodas,** negali būti keičiamas pasiūlytas antkainis (nuolaida).

Dažnai pasiūlymuose klaidos atsiranda ir dėl PVM skaičiavimo. Šios klaidos ne visada yra aritmetinės, nepaisant to, dažniausiai šios klaidos paprastai ištaisytinios. Tuo atveju, jei tiekėjas pasiūlyme netinkamai nurodė/taikė PVM (nepriklausomai nuo to, ar jis vadovavosi pirkimo dokumentų sąlygomis, kur jis nurodytas teisingai, ar netinkamą PVM tarifo dydį nurodė pats), pirkimo vykdytojas, atsižvelgdamas į tai, jog PVM yra objektyvus duomuo (jo reikšmė nepriklauso nuo tiekėjo), turi leisti tiekėjui patikslinti pasiūlymą jame nurodant *teisingą* PVM dydį¹¹.

Pavyzdys Nr. 12

Vykdomas Funkcinių lovų su čiužiniais pirkimas. Tiekėjas pasiūlyme įrašė 21 proc. PVM tarifą, tačiau, pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo nuostatas, automatiškai reguliuojamoms lovoms turi būti taikomas 5 proc. PVM tarifas.

Pirkimo sąlygose numatyta, kad ekonomiškai naudingiausias pasiūlymas išrenkamas pagal kainą. Kadangi PVM yra objektyvus duomuo, būtų galima leisti tiekėjui patikslinti PVM dydį iš 21 procento į 5 procentus.

¹¹ <https://klausk.vpt.lt/hc/lt/articles/360018343999>

Galutinė pasiūlymo kaina su PVM tokiu atveju taip pat galėtų būti pakeičiama, ją sumažinant.

SVARBU

Jei pirkimo vykdytojas pats išsiaiškintų ir pirkimo dokumentuose nurodytą, koks PVM tarifas taikytinas įsigyjamam pirkimo objektui, būtų galima sumažinti tiekėjų klaidų, nurodant pasiūlymuose neteisingą PVM, tikimybę.

8. PASIŪLYMŲ VERTINIMAS PAGAL KRITERIJUS

Ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimas įtvirtintas VPĮ 55 straipsnyje (PĮ 64 straipsnyje). Siekiant pirkimo vykdytojams palengvinti tinkamiausio pasiūlymo vertinimo kriterijaus pasirinkimą, Viešųjų pirkimų tarnyba yra parengusi [Ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo gaires](#), kuriose ne tik išsamiai apibrėžiami pasiūlymų vertinimo kriterijai, bet aptariami ir pasiūlymų vertinimo aspektai taikant šiuos kriterijus. Atsižvelgiant į tai, šiose gairėse pasiūlymų vertinimas pagal kriterijus išsamiau neaptariamas. Vis dėlto, svarbu prisiminti, kad prieš nustatant ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą, pasiūlymai turi būti iš esmės išnagrinėti. Neturėtų susidaryti situacija, kuomet pirkimo vykdytojas nustato ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą (ar net paskelbia laimėjusį pasiūlymą), o tik po to pastebi, jog pasiūlytas pirkimo objektas neatitinka nustatytų techninės specifikacijos reikalavimų ar, kad pasiūlyme yra kainos apskaičiavimo klaidų.

9. PASIŪLYMO KAINOS PRIIMTINUMAS

Per didelė, nepriimtina kaina

Pirkimo vykdytojas prieš pirkimo pradžią vidiniuose dokumentuose turi nusistatyti (pirkimo dokumentuose – gali nusimatyti) didžiausią pirkimui skiriamų lėšų dydį, ir kaip apskaičiuos, ar tiekėjų pasiūlymai neviršija pirkimui skirtos lėšų sumos, t. y. kokią pasiūlymo kainą laikys per didelę (nepriimtina)¹². Pirkimo vykdytojas taip pat turi pareigą iki pirkimo pradžios CVP IS priemonėmis užfiksuoti kokias kainas (sąnaudas) jis laikys per didelėmis.¹³

Atkreiptinas dėmesys, kad numatomos sudaryti sutarties vertė ne visuomet sutaps su tuo, kokią pasiūlyme nurodytą kainą pirkimo vykdytojas laikys per didelę, nepriimtina. Tai gali priklausyti ir nuo pasirinkto

¹² [Kainodaros metodikos](#) 7 punktas.

¹³ <https://vpt.lrv.lt/lt/naujienos-3/del-per-dideles-pirkimo-vykdytojui-nepriimtinos-kainos-nustatymo/>

kainodaros būdo bei pirkimo dokumentuose pateiktos pasiūlymo formos, tikslių numatytų kainodaros taisyklių.

Pavyzdys Nr. 13

Pirkimo vykdytojas pirkime taiko fiksuoto įkainio kainodarą, vertinami preliminarūs kiekiai ir perkama pagal poreikį. Pirkimo vykdytojas pirkimo sutarties projekte numato, jog maksimali sutarties vertė bus (t. y., galės pirkti iki šios sumos) 27 000 eurų (3 metams), o vidaus dokumentuose nustatė, kad per didelė ir nepriimtina tiekėjo pasiūlyta kaina laikys, jei pasiūlymų kaina, paskaičiuota pagal preliminarinius kiekius (1 metams), viršys 9 000 eurų.

Pirkimo vykdytojas tokiu atveju negali „traktuoti“, kad pasiūlymas, kuriame 1 metų laikotarpiu planuojamų įsigyti prekių kaina 15 000 eurų yra priimtinas, lygindamas jį su 3 metams skirta 27 000 eurų suma.

Kaip vertinamas kainos priimtimumas priklausomai nuo pasirinkto pasiūlymo vertinimo kriterijaus, išsamiau aptarta [Ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo gairėse](#).

Atkreiptinas dėmesys, kad įstatymas tam tikrais atvejais leidžia priimtinais laikyti pasiūlymus, kuriuose nurodytos kainos viršija prieš pradedant pirkimo procedūrą užfiksuotą pirkimui skirtų lėšų sumą, tačiau tai labiau yra išimtiniai atvejai, negu taisyklė. Išsamiau apie tai – Viešųjų pirkimų tarnybos parengtame informaciniame [pranešime](#).

Neįprastai maža pasiūlymo kaina

Pasiūlymo kainos priimtimumo vertinimas apima ne tik per didelės, nepriimtinos kainos vertinimą, bet ir pareigą įvertinti, ar pasiūlymo kaina nėra neįprastai maža. Neįprastai maža kaina gali būti vertinama tik atlikus kitus pasiūlymų vertinimo veiksmus (įskaitant kainos apskaičiavimo klaidų taisymą) ir įsitikinus, kad pasiūlymai atitinka visus pirkimo dokumentų reikalavimus bei juose nurodytos kainos neviršija pirkimui skirtos lėšų sumos.

Kas visais atvejais laikytina neįprastai maža kaina ar sąnaudomis, nustato VPĮ 57 straipsnio 1 dalies (analogiškos nuostatos PĮ 66 straipsnio 1 dalyje) nuostatos – pirkimo vykdytojas „reikalauja, kad dalyvis pagrįstų pasiūlyme nurodytą prekių, paslaugų, darbų ar jų sudedamųjų dalių kainą arba sąnaudas, jeigu jos atrodo neįprastai mažos. Pasiūlyme nurodyta prekių, paslaugų ar darbų kaina arba sąnaudos visais atvejais turi būti laikomos neįprastai mažomis, jeigu jos yra 30 ir daugiau procentų mažesnės už visų tiekėjų, **kurių pasiūlymai neatmesti dėl kitų priežasčių ir kurių pasiūlyta kaina neviršija pirkimui skirtų lėšų, nustatytų ir užfiksuotų perkančiosios organizacijos rengiamuose dokumentuose prieš pradedant pirkimo procedūrą, pasiūlytų kainų arba sąnaudų aritmetinį vidurkį.**“ Taigi, kainų vidurkis turi būti skaičiuojamas tik tų pasiūlymų, kurie dar neatmesti dėl

kitų priešasčių, įskaitant ir tą pasiūlymą, kuriame galima pasiūlyta neįprastai maža kaina (reiškia, šis vertinimas jau turi būti atliktas).

Vertinant pasiūlymus, būtina atsižvelgti į šiuos neįprastai mažos kainos vertinimo aspektus:

- neįprastai maža kaina vertinama tik tų pasiūlymų, kurie atitinka visus pirkimo dokumentų reikalavimus, t. y., nebuvo atmesti, ir kurių kainos neviršija pirkimui skirtos lėšų sumos;

- pirkimo vykdytojas neįprastai mažą kainą vertina ne tik galimo laimėtojo, bet ir visų kitų, visus pirkimo dokumentų reikalavimus atitinkančių, neatmetusių pasiūlymų. Šios taisyklės išimtis – supaprastinti pirkimai, kadangi supaprastinto pirkimo atveju pagrindimo galima kreiptis tik į ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą pateikusį tiekėją (tačiau nedraudžiama kreiptis ir į kitus, jeigu jų kainos neįprastai mažos).

Išsami informacija apie tai, kas tai yra neįprastai maža kaina, kaip ji turi būti pagrindžiama, pateikiami pavyzdžiai bei kitų šalių praktika pateikiama Viešųjų pirkimų tarnybos parengtose [Neįprastai mažos pasiūlytos kainos ar sąnaudų nustatymo ir pagrindimo gairėse](#).

10. KITI PASIŪLYMO VERTINIMO VEIKSMAI

Pasiūlymų vertinimo procesas (eiliškumas) neišvengiamai skirsis taikant skirtingus pirkimo būdus. Įprastai pasiūlymų vertinimas atliekant pirkimus derybų (skelbiamų ir neskelbiamų), konkurencinio dialogo, inovacijų partnerystės būdu yra sudėtingesnis ir ilgesnis, kadangi tiekėjai ne tik teikia pasiūlymus, bet ir yra kviečiami derėtis, siūlyti sprendinius, teikti galutinius pasiūlymus.

Skelbiamos derybos

Pirkimo ir pasiūlymo vertinimo procesas tarptautinių skelbiamų derybų atveju:

Skelbimas → Paraiškų vertinimas → Kvalifikacinė atranka, jei taikoma → Pirminio pasiūlymo vertinimas → Derybų vykdymas (gali būti vykdomas pakopomis) → Galutinio pasiūlymo vertinimas → Laimėtojo nustatymas¹⁴

Pirminio ir galutinio pasiūlymo vertinimas apima jau gairėse aptartus techninį ir ekonominį vertinimus. Skelbiamos derybos vykdomos pagal pirkimo vykdytojo pirkimo dokumentuose aptartas derybų vykdymo sąlygas, t. y., deramasi tik dėl tokių sąlygų, dėl kurių derybos numatytos pirkimo sąlygose. Derybos nevykdomos dėl pirkimo dokumentuose nustatytų minimalių reikalavimų, pasiūlymo vertinimo kriterijų ir tvarkos, galutinio derybų rezultato, užfiksuoto derybų protokoluose. Jei derybos vykdomos pakopomis pasiūlymų vertinimas atliekamas laikantis pirkimo sąlygose nurodyto pakopų eiliškumo. Į kitą pakopą patenka tik pirkimo

¹⁴ Pirminio pasiūlymo vertinimas → Derybų vykdymas (gali būti vykdomas pakopomis) → Galutinio pasiūlymo vertinimas → Laimėtojo nustatymas – tai yra pasiūlymo vertinimo proceso eiliškumas.

dokumentuose nustatytas tiekėjų skaičius. Išsamiau skelbiamų derybų vykdymas aptariamas [VPI 66 straipsnio](#) ([PI 75 straipsnio](#)) komentare.

Praktikoje kai kurie pirkimo vykdytojai netinkamai taiko derybų procedūrą, joje numatydami sąlygas, leidžiančias su tiekėjais derėtis dėl jų pasiūlymo atitikties pirkimo dokumentuose nustatytiems minimaliems reikalavimams, t. y., nustato tokias sąlygas, kurios leidžia tiekėjui derybų metu pateiktą pirminį ar vėlesnius pasiūlymus, kurie neatitinka pirkimo dokumentuose nustatytų minimalių reikalavimų, patikslinti taip, kad šie juos atitiktų. Atkreiptinas dėmesys, kad [ESTT yra konstatavęs](#), jog „perkančiajai organizacijai neleidžiama derėtis su dalyviais dėl pasiūlymų, kurie neatitinka pirkimo techninėse specifikacijose nustatytų privalomų reikalavimų“, taigi, tokia situacija ir sąlygos nėra leistinos.

Neskelbiamos derybos

Neskelbiamų derybų būdo išskirtinumas yra tas, kad pirkimo vykdytojas gali neskelbti viešai apie pirkimą ir pasirinkti konkrečius tiekėjus, kurie toliau dalyvaus pirkimo procedūrose. Neskelbiamų derybų atveju pirminių ir galutinių pasiūlymų vertinimas atliekamas, taip, kaip nurodyta Ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo gairėse.

Pirkimo ir pasiūlymo vertinimo procesas neskelbiamų derybų atveju¹⁵:

Pirminio pasiūlymo vertinimas → Derybų vykdymas → Galutinio pasiūlymo vertinimas (jei pirkime dalyvauja daugiau nei vienas tiekėjas) → Laimėtojo nustatymas

Konkurencinis dialogas

Konkurenciniame dialoge kiekvienas tiekėjas gali pateikti paraišką dalyvauti pirkimo procedūrose, o pirkimo vykdytojas vykdo dialogą su atrinktais kandidatais, siekdamas atrinkti vieną ar keletą tinkamų, jo reikalavimus atitinkančių sprendinių. Šių sprendinių pagrindu pasirinkti kandidatai teikia pasiūlymus. Kadangi konkurencinio dialogo esminė ašis yra pirkimo vykdytojo poreikio išsiaiškinimas bei sprendinių identifikavimas, išsamus pasiūlymo vertinimas vykdomas galutinių pasiūlymų vertinimo etape.

Pirkimo ir pasiūlymo vertinimo procesas konkurencinio dialogo atveju:

Skelbimas → Paraiškų teikimas → Dialogo vykdymas (gali būti vykdomas pakopomis) → Sprendinių identifikavimas → Pirkimo sąlygų korekcija → Galutinių pasiūlymų teikimas ir vertinimas → Laimėtojo nustatymas¹⁶

¹⁵ Įstatymų nustatytais atvejais šiems etapams taikomų reikalavimų gali būti nesilaikoma (VPI 72 straipsnio 3 dalis).

¹⁶ Galutinių pasiūlymų teikimas ir vertinimas → Laimėtojo nustatymas - tai yra pasiūlymo vertinimo proceso eiliškumas.

Tik pirkimo vykdytojui identifikavus jo poreikius atitinkantį sprendinį ar sprendinius, tiekėjai gali būti kviečiami teikti galutinius pasiūlymus ir tuomet pereinant į antrąjį dialogo etapą – *tiekėjų pasiūlymų vertinimą*. Dalyvių teikiamų galutinių pasiūlymų turinys turi atitikti patikslintuose pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus. Galutinius dalyvių pasiūlymus, kurie pateikiami vadovaujantis patikslintų pirkimo dokumentų sąlygomis, pirkimo vykdytojas vertina laikydamasis pirkimo dokumentuose nustatytų sąlygų ir pasiūlymų vertinimo kriterijų.

Inovacijų partnerystė

Inovacijų partnerystės išskirtinumą lemia pats pirkimo objektas, t. y., inovacinio, rinkoje dar neegzistuojančio ar iš esmės pagerinto pirkimo objekto (prekės, paslaugų ar darbų) įsigijimas. Iš kitų pirkimo būdų labiausiai išsiskiria tuo, jog sudarius sutartį ji yra vykdoma kompleksiskai, etapais ir būtent sutarties vykdymo metu yra sukuriamas inovatyvus produktas, kurį pirkimo vykdytojas gali įsigyti, nevykdydamas atskiros pirkimo procedūros.

Pirkimo ir pasiūlymo vertinimo procesas inovacijų partnerystės atveju:

Skelbimas → Paraiškos vertinimas → Kvalifikacinė atranka, jei taikoma → Pirminių pasiūlymų vertinimas → Derybos (vertinama ar pirminiai ir vėlesni pasiūlymai atitinka PD numatytus minimalius reikalavimus) → Galutinių pasiūlymų vertinimas → Laimėtojo(-jų) nustatymas, vadovaujantis pirkimo dokumentuose nustatyta pasiūlymų vertinimo tvarka ir kriterijais ¹⁷ → Inovacijų partnerystės sutarties (-čių) sudarymas → Sutarties vykdymas etapais pagal sutartyje nustatytus vertinimo kriterijus atrenkant tiekėjus, kurie vykdys kitą inovacijų partnerystės sutarties etapą (gali būti vykdomos derybos) → Sutartis dėl sukurto inovatyvaus produkto pirkimo

¹⁷ Pirminių pasiūlymų vertinimas → Derybos (vertinama ar pirminiai ir vėlesni pasiūlymai atitinka PD numatytus minimalius reikalavimus) → Galutinių pasiūlymų vertinimas → Laimėtojo(-jų) nustatymas, vadovaujantis pirkimo dokumentuose nustatyta pasiūlymų vertinimo tvarka ir kriterijais - tai yra pasiūlymo vertinimo proceso eiliškumas.

Dokumento versijos

Eil. Nr.	Data	Pastabos
1.	2021-07-14	Pradinė dokumento versija.
1.1	2022-08-22	Atnaujinta dokumento versija.
1.2	2023-03-28	Atnaujinta dokumento versija.
1.3	2024-07-01	Dokumente pakeistos neveikios nuorodos. Šis dokumentas.

Naujausios dokumento versijos ieškokite VPT tinklapyje